

LBRIS

We know
books

Ion Mureșan

POEME

antologie de autor
1981–2023

Ilustrații de
Alexandra Mureșan

Cu un cuvânt despre poezie
al autorului

În loc de postfață:
Irina Petraș
Ion Pop
Al. Cistelean

Cluj-Napoca
2025

CUPRINS

POEZIA (câteva ipoteze) de Ion Mureșan 5

CARTEA DE IARNĂ (1981, 2013)

I

Glasul 19 / Care cu trestie dulce 20 / Frig 21 / Splendidele grădini ale aurului 22 / Despre construcția unui mare hangar 23 / Un mare hohot de râs 24 / O scară rezemată de un turn 25 / Cât despre frumusețe 26

II

Poemul despre poezie 29 / Semnul 30 / De la fereastră 31 / Poemul de iarnă 32 / Înălțarea la cer 35 / Kynos kephalai 38

III

Autoportret la tinerețe 43 / Cel ce pictează colina 44 / Sanatoriu în munți 45 / Prietenii 46 / Cântec de iarnă 47 / Dacă pasărea roșie 48 / Trecea lumina peste verdele fals 49

ADDENDA

Izgonirea din poezie 53

POEMUL CARE NU POATE FI ÎNȚELES (1993, 2016)

I

Între draperiile experienței 63 / Războiul întrerupt în copilărie 64 / Poetul. Mărturia unui copil 65 / Grup de bătrâni lângă casa poetului 66 / Despre gurițele melancolice 67 / Minunata plutire 68 / Dansul 69 / Adu-ți aminte 71 / Călătoria 72 / Primăvara 73 / Poemul plutitor 74 / Cu supușenie, Scardanelli 76 / Tratat despre natură 77 / Orfeu 78

II

Poem 81 / Constituirea realului prin uitare 82 / Poem de duminică 83 / Poem pedagogic 84 / Poem de vară 85 / Poem de dragoste 86 / Cântec de primăvară (1) 87 / Eu și înecatul 88 / Zeul trecea cu securea pe umăr 89 / Un car negru 90 / Portrait d'une femme 91 / O călărire în zori 92 / Cântec de primăvară (2) 93 / Viața distrusă de poezie 94 / Cântec la poarta spitalului 95 / Lanțurile peste ferestre 96 / Cântec de primăvară (3) 97 / Dă-ne nouă puterea să plângem 98 / Poem 99 / Septembrie cu Don Quijote 100 / Octombrie 101 / Noapte de decembrie 102 / Odaia mortului 103 / Groapă în aerul altei gropi 104 / O viziune asupra poeziei 105 / Ridurile unei răni din viitorime 106

III

Poemul care nu poate fi înțeles 109

IV

Mișcarea fără inimă a imaginii 113 / Convorbiri cu diavolul 116

CARTEA ALCOOL (2010)

Poemul alcoolicilor 125 / Facerea lumii 127 / Opera unor oameni neîndemânatici 128 / A venit toamna 129 / Poem 130 / Poem ocazional 131 / Cântecul Arpentorului 132 / Amantul bătrân și tânăra doamnă 134 / Mila 136 / Sentimentul mării într-o cârciumă mică 138 / Rugăciune 139 / Cântec negru 140 / Poem de dragoste 142 / Pahar 143 / Cântec de leagăn 145 / Păpușica 146 / Poem de dragoste 148 / Despre zei 150 / Bătaia 151 / Înviere 156 / Tunelul 157 / Din vorbă în vorbă 158 / Guleratul 160 / O anumită definiție a poeziei 163 / La masa de lângă fereastră 164 / Colind 166 / Mesajul 167 / Speranța 169 / Noi mergem acasă 170 / Acoperișul 172 / Întoarcerea fiului risipitor 174 / Ci eu singur sub pământ 191

INTRODUCERE ÎN POEZIE (2023)

Eu când scriu o poezie 197 / Introducere în poezie 198 / Dimineața 200 / Nu putem 201 / Poem (mahmur) 202 / Om beat în pădure 204 / Ana în excursie 205 / Poem autobuz 206 / Poem despre cele ce nu se văd 208 / Poem (bolnav) 210 / Dezagregarea 214 / Poem despre fericire 215 / Ioan Es. Pop îmi trimite... 217 / Sub merii înfloriți 219 / Poem, la oglindă 221 / Poem 222 / Poem ploaie 224 / Peștele pătrat 225 / Rotterdam 227 / Izgonirea din fotografie 229 / Poem de dragoste 231 / Poem despre sufletul meu pereche sau despre cumplitul măcel la care am fost martor în trenul personal Cluj-Napoca – Bistrița 233 / Poem rău 240 / Poem pentru un singur cititor 248 / Aeroportul 252 / Poem cu tractor 254 / Poem despre lupta poetului cu Făt-Frumos 256 / Poezie pe care, cuprins fiind de melancolie, mi-o dedic eu mie 258 / Copilul cu două capete 260 / Și e atât de frumos 266

POEM INEDIT

Întoarcerea lui Ulise 271

DESPRE ION MUREȘAN 273**ÎN LOC DE POSTEAȚĂ**

„Cuvintele lui cârtitoare” sau schițe pentru un portret de Irina Petraș 329

Resurecția ludicului: Ion Mureșan de Ion Pop 337

Practica și teoria vizionară de Al. Cistelean 345

REFERINȚE BIOBIBLIOGRAFICE ALE AUTORULUI 351**REFERINȚE BIOGRAFICE ALE ILUSTRATOAREI 355**

LIBRIS

We know
books

CARTEA DE IARNĂ

(1981, 2013)

LBRIS

We know
books

I

Glasul

Trecea glasul surorii singur prin încăperi.
Nu vorbesc în numele voluptății dar lucrurile le ating
cum coapse de femeie aș atinge. Căci nu vom fi cruțați
în curând vom avea viziunea unei păsări
deasupra a mari grămezi de fructe.

Trecea glasul surorii singur prin încăperi.
Acest tron întunecat în mijlocul plantației
iar poetul e ca un iaz vânat toamna –
puterea lui e departe de el.

Care cu trestie dulce

Atunci copilul aude Meșterul
zămislind lyra lângă Marea Roșie
un roșu cântec adastă în vizuina dihorilor.

În amurg Meșterul purtat pe targă verde
prin munții sticloși ci păunul
stă în mijlocul negustorilor de vite învățându-i:

„Poemul să mai aștepte patruzeci de zile...”

Departate locuitorii deșertului înjunghie oile
aprint carele cu trestie dulce sub bolți de mahon.

Acolo nimeni nu presimte moartea păunului
(numai sămânța animalelor curate se-nvolbură).

Frig

La granițele memoriei e atâta de frig încât
dacă o lebădă ar fi împușcată
în rană un bătrân ar putea locui.

La granițele memoriei e atâta de frig încât
numai vecinii stau până-n brâu în făină de lemn și cântă
numai vecinii – ca niște flăcări verzui.

Splendidele grădini ale aurului

Cu viclenie s-a năpustit frumusețea asupra mea
ca o cățea turbată s-a năpustit frumusețea asupra mea.
Piară fiecare în averea lui – zic eu –
și jucându-mi ochii uscați ca lemnul unui copac trăsnit
la complicate și elegante ceremonii râd în hohote
și recit cântecele stupide.

Cu viclenie s-a năpustit frumusețea asupra mea –
ademenitoare sunt regulile puterii
în rest se poate vorbi de plictis.
Hei cum vom mai întinde lațul veninos
în splendidele grădini ale aurului.

Piară fiecare în averea lui –
mesele sobre două trei fructe exotice pe platoul argintat
și tot atâtea bucurii și tot atâtea cuvinte
mișcările ridicole ale tacâmurilor în aerul închis
și cuvintele încăpățânate care nu se mai descojesc
iar sub fereastra mohorâtă lunecând vedenia veacului:
o terasă de marmoră întinsă cât o câmpie la capătul căreia
abia se mai vede un mercenar din ce în ce mai gârbov îndepărtându-se
abia se mai aud pașii lui din ce în ce mai străini.

Despre construcția unui mare hangar

Odihnesc dimineața în jilțul de argint
sub peretele gălbui al casei cu sfială vorbesc despre voi
și zic: uitați vinul negru ce vi l-am promis.

Odihnesc dimineața în jilțul de argint
și aproape gândesc: într-un anotimp prăfos grădinile prietenului
au coborât sub o apă limpede...
Apoi: despre anevoioasa construcție a unui mare hangar
la țărnul oceanului.

Un mare hohot de răs

Am văzut la petrecere ochi mai roșcați decât blana unei vulpi
– aceasta despre flecăreala femeilor aceasta despre flecăreala femeilor –
rău nu vă fac adevăr nu vă spun
ci îmi port boala: poemul acesta
ca un măr acru în gură.

Am văzut la petrecere ochi mai roșcați decât blana unei vulpi
– aceasta despre flecăreala femeilor aceasta despre flecăreala femeilor.
Despre iubita mea: ea aude sub pământ un mare hohot de răs.
Ochii ei ca niște băi de nămol părăsite ce
lucesc ca metalul coclit în această seară pentru dumneavoastră
stimați domni frumoase doamne domnișoare.

O scară rezemată de un turn

La nordul orașului într-o carieră de piatră cântam, stingheriți cântam:
îmi amintesc îmi amintesc pe clădiri fluturau piei de sălbăticiune
asfința și începuse să ardă o cârciumă alburie cu flacără înaltă
și tot atunci primirăm de veste
că un copil lunecând printr-o fereastră afară
pluti un timp deasupra unui cartier mărginaș.

La nordul orașului într-o carieră de piatră cântam stingheriți
aș putea să vă spun povestea unei văduve: o scară roșie
rezemată de un turn
apoi ca un vârtej de vânt și frunze
venea din marginea câmpiei
și-n înserare se auzea un glas
strigând peste întinderi: „Câine câine...”

Dar cum mă veți crede când nu e mult de atunci
la sfârșitul uneia din lungile voastre călătorii m-ați găsit
beat lungit pe o masă de sticlă
într-o vale ninsă între munți.

Cât despre frumusețe

Carnea mea carnea mea galbenă
cea mai cumplită venire a iernii te socot.
Puterea mea îmi îngheață mâinile
Puterea mea îmi îngheață inima.

Toate lucrurile cumplite au fost spuse
iară eu o viață întreagă am adus o veste unui prieten:
eșarfele de un roșu spălăcit ale Zeului abia mai adăpostesc
de ploaie și de melancolie.

Carnea mea carnea mea galbenă
cea mai cumplită venire a iernii te socot.

Despre iluminarea marilor construcții
cu lumânările de seu? — Aceasta da.
Cât despre frumusețe: singurul mod de a mă lipsi de ea
stă în a-i săvârși faptele.

Iar la ospetele înțelepților sub mesele lor
printre picioarele lor să-mi continui nestingherit
jocul meu isteric cu pietricele albastre.

Carnea mea carnea mea galbenă
cea mai cumplită venire a iernii te socot.